

**UCHWAŁA NR XLIV/268/18
RADY GMINY POŚWIĘTNE**

z dnia 24 kwietnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 –2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 i 2232 oraz z 2018 r. poz. 130) i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 60, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018–2020, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poświętne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Kazimierz Wiechecki

Załącznik do uchwały Nr XLIV/268/18
Rady Gminy Poświętne
z dnia 24 kwietnia 2018 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2018-2020
DLA GMINY POŚWIĘTNE**

I. WPROWADZENIE

Rodzina to podstawowa komórka społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka. To rodzina określa cele i wartości, do których dążą dzieci, a także wywiera istotny wpływ na zachowanie się jednostek zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz rodziny.

Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Rodzina jako wspólnota rodziców, dzieci i krewnych, stanowi pierwsze i podstawowe miejsce doświadczenia współżycia z ludźmi. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji gdy przez patologie w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej dobro to jest zagrożone, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa.

Główne problemy dezorganizujące życie w rodzinie to alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i nieudolność w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, którym często towarzyszy problem ubóstwa czy długotrwałej choroby. W takim przypadku rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań i wtedy instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny są zobowiązane do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny takie wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej. Należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018- 2020 dla Gminy Poświętne zwany dalej Programem jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2013-2016 w związku z realizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z póź. zm.).

II. PODSTAWA PRAWNA

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z póź. zm.)
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z póź. zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z póź. zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z póź. zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 783)

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE POŚWIĘTNE

Gmina Poświętne to gmina wiejska znajdująca się w województwie łódzkim i powiecie opoczyńskim. Pośród ośmiu gmin wchodzących w skład tego powiatu mieści się na ósmym miejscu jeżeli chodzi o liczbę ludności oraz na trzeciej pozycji jeżeli chodzi o zasięg terytorialny. Na koniec 2017 roku Gminę Poświętne zamieszkiwało 3329 mieszkańców.

W Gminie Poświętne występuje ujemny przyrost naturalny, który wynosi – 13 odpowiadając tym samym przyrostowi naturalnemu - 3,9 przypadającemu na 1000 mieszkańców. Tzw. współczynnik dynamiki demograficznej, a więc proporcja liczby urodzeń żywych względem liczby zgonów wynosi 0,95 i przewyższa średnią województwa, natomiast jest nieco mniejszy niż współczynnik dynamiki demograficznej kraju.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczą część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się

z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy problemów.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS w Poświętnem.

Tab. 1 Liczba rodzin i osób objęta pomocą społeczną.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2015	95	311
2016	93	281
2017	94	256

Zródło: dane GOPS Poświętne

Porównując dane w latach 2015-2017 widać, że liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tab. 2 Główne powody ubiegania się o pomoc społeczną.

Powód ubiegania się o pomoc	Liczba rodzin		
	2015	2016	2017
Ubóstwo	60	46	63
Bezrobocie	36	28	28
Niepełnosprawność	19	21	24
Długotrwała choroba	34	34	44
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych -rodzina niepełna	12	9	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności	22	22	22
alkoholizm	5	6	5
Przemoc w rodzinie	0	0	0

Zródło: dane GOPS Poświętne

Jak wynika z tabeli problem ubóstwa jest głównym problemem mieszkańców gminy Poświętne, w dalszej kolejności długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności. Zdarza się często, że w jednej rodzinie występuje kilka problemów trudnej sytuacji.

Tab. 3 Struktura rodzin korzystających z pomocy GOPS w Poświętnem w latach 2015-2017.

Rok	Rodziny z 1 dzieckiem	Rodziny z 2 dziećmi	Rodziny wielodzietne	Rodziny niepełne
2015	14	18	18	6
2016	11	16	19	7
2017	10	17	17	6

Jak wynika z tabeli z pomocy GOPS najczęściej korzystają rodziny wielodzietne, w dalszej kolejności z dwojgiem dzieci oraz rodziny z jednym dzieckiem.

Pracownicy socjalni w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych borykających się z różnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa są dotknięte wieloma dysfunkcjami. Często problemy występujące w rodzinie zazębiają się i dlatego niełatwo jest określić, który z nich stanowi problem pierwotny. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowane działania.

Ustawowym zadaniem dla gminy jest wprowadzenie asystenta rodzinnego do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Rola asystenta rodzinnego polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez tę rodzinę.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej obejmowane są różnymi formami wsparcia finansowego zarówno w ramach ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o systemie oświaty, ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, sąd postanawia o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

IV. ZASOBY GMINY

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Rodzinę należy wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Trzeba budować system wsparcia rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. Bardzo ważne jest aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny.

Gminny Program wspierania rodziny w Gminie Poświętne na lata 2018-2020 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują następujące instytucje z terenu gminy:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem – praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych
2. Gmina Poświętne – dowozy uczniów do szkół, przyznawanie wyprawki szkolnej.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przeciwdziałanie problemom związanym z nadużywaniem alkoholu.
4. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie – podejmowanie działań wspierających wobec rodzin uwikłanych w przemoc.
5. Placówki służby zdrowia z terenu Gminy Poświętne – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6. Placówki oświatowe i instytucje kultury z terenu Gminy Poświętne – działalność edukacyjno – wychowawcza, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Organizowanie zajęć pozaszkolnych i czasu wolnego dla dzieci.
7. Punkty przedszkolne – organizowanie opieki dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Poza terenem Gminy Poświętne swoje siedziby mają również inne instytucje działające na rzecz mieszkańców gminy współpracujące z miejscowymi służbami pomocowymi w obszarze wspierania rodziny. Są to:

- Komisariat Policji w Drzewicy
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie

- Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie,
- Sąd Rejonowy w Opocznie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Opocznie,
- Poradnia terapii uzależnień w Opocznie,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Opocznie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Opocznie.

V. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest *wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych.*

VI. PODSTAWOWE CELE PROGRAMU I PRZEWIDYWANE DZIAŁANIA

1. Podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz rodziny.
2. Wsparcie materialne rodzin ubogich z dziećmi zagrożonych bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych.
3. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach.

1. Podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz rodziny.

ZADANIA	REALIZATORZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI
Wspieranie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu zjawisk patologicznych w rodzinie (realizacja programów profilaktycznych, zajęcia edukacyjne, pogadanki, akcje informacyjne)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Poświętnem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe, instytucje kultury	2018-2020	Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych, Liczba dzieci objętych działaniami
Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną i zawodową członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2018-2020	Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach, warsztatach, Liczba osób, które podjęły zatrudnienie
Podniesienie społecznej świadomości o znaczącej roli rodziny poprzez kampanie społeczne, spotkania edukacyjne, rozpowszechnianie ulotek i materiałów informacyjnych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Poświętnem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe, instytucje kultury	2018-2020	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych oraz informacyjnych
Promowanie funkcji rodziny wspierającej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem, Urząd Gminy w Poświętnem	2018- 2020	Liczba rodzin wspierających

2. Wsparcie materialne rodzin ubogich z dziećmi zagrożonych bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych.

ZADANIA	REALIZATORZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI
Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2018-2020	Liczba osób objętych pomocą finansową i rzeczową
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych posiłków w szkole w ramach Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki oświatowe	2018-2020	Liczba dożywianych dzieci i młodzieży, Liczba rodzin, które otrzymały pomoc finansową
Pomoc udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia (miedzy innymi stypendia szkolne i zasiłki szkolne)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Poświętnem, placówki oświatowe	2018-2020	Liczba przyznanych stypendiów szkolnych, Liczba przyznanych zasiłków szkolnych
Współorganizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, instytucje kultury	2018-2020	Liczba uczestników wypoczynku
Współfinansowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Poświętnem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie	2018-2020	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
Wydawanie skierowań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w	2018-2020	Liczba wydanych skierowań

3. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach.

ZADANIA	REALIZATORZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI
Prowadzenie monitoringu sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2018-2020	Liczba monitorowanych rodzin
Praca socjalna polegająca na wzmocnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2018-2020	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej
Wsparcie rodzin poprzez przydzielenie asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2018-2020	Liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin, Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (pomoc prawna i psychologiczna)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy w Poświętnem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie	2018-2020	Liczba osób objętych działaniami
Zwiększenie skuteczności działań wspierających podejmowanych wobec rodzin uwikłanych przemoc	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie	2018-2020	Liczba rodzin objęta procedurą „Niebieskiej Karty”
Motywowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii, kierowanie na leczenie odwykowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Opocznie, Poradnia Terapii Uzależnień	2018-2020	Liczba osób, które podjęły dobrowolną terapię, liczba osób kierowanych na leczenie odwykowe przez Sąd

VII. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 dla Gminy Poświętne skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dzieci i młodzieży, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki oraz do mieszkańców gminy i przedstawicieli instytucji a także służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji

- kryzysowych.
3. Zintegrowanie działań podmiotów na rzecz wspierania rodziny
  4. Propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego i rozwijanie zainteresowań wśród dzieci, młodzieży i rodziców.
  5. Wzmocnienie roli rodziny biologicznej w wychowaniu dzieci w celu pozostawienia dzieci w rodzinie naturalnej w miejscu zamieszkania.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu będą środki własne gminy, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

X. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Programu jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Monitoring i ewaluacja będą odbywać się na podstawie sprawozdań z realizacji Programu sporządzanych na bazie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Celem monitoringu jest uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów Programu.

Ewaluacja ma na celu pozyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację zadań.

UZASADNIENIE

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.z 2017r. , poz. 697 z póź.zm.) gminy mają obowiązek opracować i realizować trzyletnie programy wspierania rodziny.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Poświętne na lata 2018 – 2020 jest wsparcie rodzin zagrożonych problemami i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Poprzez realizację programu zwiększą się możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przezwycięzania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy, samorządu, organizacji pzarządowych i innych podmiotów zajmujących się rodziną.

Obowiązek ustawowy, jak również konieczność wspierania rodzin zgrożonych problemami, bądź nieradzących sobie z pełnieniem funkcji rodzicielskich uzasadnia celowość przyjęcia uchwały.